

ดุลยภาพดุลยพินิจ

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาษีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่องจริงที่ควรทำ

ในขณะที่ภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องที่คนไทยให้ความสนใจมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะภาพยนตร์และหนังสือเรื่อง ความจริงที่ไม่มีใครอยากฟัง (An Inconvenient Truth) ของคนดังคือ อัล กอร์ ซึ่งเสนอข้อมูลเปิดโปงวิกฤตสิ่งแวดล้อมของโลกได้อย่างน่าสนใจและสะเทือนใจ เช่น ภาพที่หิมะละลายและทำให้หมีขาวจมน้ำตายต่างๆ ที่เป็นสัตว์ร้ายน้ำแข็ง เนื่องจากต้องว่ายน้ำหลายสิบล้านไมล์เพราะไม่มีแผ่นหิมะให้เหยียบ และภาวะโลกร้อนจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศของโลกและของไทยได้ด้วย

คำถามสำคัญก็คือ คนไทยจะยินดีและพร้อมที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกหรือยัง?

หลักการของผู้รับผิดชอบมีอยู่อย่างน้อย 2 หลักการใหญ่คือ (1) ผู้ก่อปัญหา (มลพิษ) เป็นผู้จ่าย ที่ต้องวงเล็บคำว่ามลพิษเพราะบางคนจะไม่ถือว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นมลพิษ และ (2) ผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย

หลักการแรกนั้นในเรื่องโลกร้อนก็ต้องมีการเก็บภาษีคาร์บอนฯ จากผู้ใช้น้ำมัน เช่น ในประเทศที่พัฒนาแล้ว

ส่วนหลักการที่สอง ก็คือการสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เงินภาษีอุดหนุนการปลูกป่า เป็นต้น

คนไทยได้รับรู้และยอมรับหลักการผู้ก่อปัญหามลพิษเป็นผู้จ่ายมกเกือบ 2 ทศวรรษแล้ว แต่เรายังไม่ได้รับผิดชอบในฐานะผู้ก่อมลพิษเลย

ยกตัวอย่างเช่น น้ำเสียใน กทม. ได้มีการร่างข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมน้ำเสียไว้แล้ว แต่ กทม.ก็ยังไม่กล้าประกาศใช้ เพราะกลัวจะเสียฐานเสียง มีบางจังหวัดได้เก็บค่าธรรมเนียมแล้วแต่ก็มีจำนวนน้อยและมักเก็บค่าธรรมเนียมต่ำกว่าต้นทุนที่บำบัดมาก

นอกจากครัวเรือนแล้ว โรงงานและสถานประกอบการอื่นๆ ก็ยังไม่ได้เสียภาษีสิ่งแวดล้อม บ้างก็มีการบำบัดบ้างก็ไม่มี หรือมีการบำบัดต่อเมื่อมีเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศจึงนับวันจะเลวลงไปเรื่อยๆ

นอกจากนี้ผู้ประกอบการก็มักจะอ้างว่า การจ่ายภาษีหรือค่าธรรมเนียมบำบัดมลพิษจะทำให้เราขาดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ทั้งที่ความจริงก็คือประเทศคู่แข่งของเราหรือประเทศที่ด้อยพัฒนาที่เราเช่น จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย หรือแม้แต่เวียดนาม ก็มีการเก็บ

ภาษีมลพิษกันแล้วทั้งนั้น

ยกตัวอย่างเช่น จีนเริ่มมีภาษีมลพิษตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) ข้อมูลเมื่อ 10 ปีที่แล้ว จีนเก็บภาษีมลพิษ

อากาศ มลพิษน้ำและของเสียกับผู้ประกอบการได้กว่า 400,000 รายแล้ว และสามารถลดมลพิษได้ในระดับหนึ่ง แต่จีนก็ยังพยายามมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะก่อนจะมีโอลิมปิกในปีหน้า หน้าที่ของประเทศซึ่งก็คือสิ่งแวดล้อมต้องยุติให้ได้ ส่วนเวียดนามคู่แข่งที่กำลังหายใจรดต้นคอของเรายูก็มีการเก็บภาษีมลพิษน้ำที่แพงมากสำหรับโลหะหนักโดยเก็บที่ค่าความสกปรก (BOD) เช่น ปรอท (19,000-29,000 บาท/กก.), ตะกั่ว (585-975 บาท/กก.) สารหนู (1,170-1,950 บาท/กก.) และแคดเมียม (1,170-1,950 บาท/กก.)

หากสหภาพยุโรปประกาศตมมาว่า จะไม่นำเข้าสินค้าจากประเทศที่ไม่รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเทศไทยคงจะต้องสูญเสียตลาดไปให้คู่แข่งในภูมิภาคอีกมาก ในทำนองเดียวกันกับผู้ประกอบการสิ่งทอที่ต้องล้มหายตายจากไป เพราะไม่ดูแลโรงงานในมาตรฐานที่สหภาพยุโรปเห็นว่าเป็นดีงาม

ในขณะที่กระทรวงการคลังได้ดำริที่จะยกเว้นกฎหมายที่จะนำภาษีค่าธรรมเนียมเงินอุดหนุนซึ่งมาตรการเหล่านี้เรียกว่ากรวมๆ กันว่า เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเงินได้จากภาษีส่วนใหญ่จะกลับไปเป็นทุนให้ผู้ประกอบการนำไปปรับปรุงเทคโนโลยีให้สะอาดขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นทุนหมุนเวียนไปจัดการ

มติชน

Matichon

Circulation: -

Ad Rate: (FC) 1,550 (BW) 1,100

Section: First Section/กระแสทรรศน์

วันที่: พุธ 29 สิงหาคม 2550

ปีที่: 30

ฉบับที่: 10763

หน้า: 6(ขวา)

Col.Inch: -

ADValue: (B/W) -

(FC) -

PRValue(x3): (B/W) -

(FC) -

หัวข้อข่าว: ดุลยภาพ ดุลยพินิจ: ภาษีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรื่องที่ควรทำ

กากหรือซากสินค้าอันตราย เช่น ถังแก๊สที่เพิ่งระเบิดไป
หยกๆ ซากวัสดุที่จัดการยากและขยะอิเล็กทรอนิกส์

ในร่างกฎหมายนี้ จะมีเครื่องมือเศรษฐศาสตร์ 6 ชนิด
ด้วยกัน ซึ่งก็มีเงินอุดหนุนด้วยไม่ใช่มีแต่ภาษีอย่างเดียว
แต่จะมีกฎหมายลูกตามมาเป็นรายการแรกซึ่งจะเป็นภาษี
มลพิษทางน้ำที่สถานประกอบการต้องจ่ายตามตัวชี้วัด
ความสกปรก (BOD) (อาจจะมีมลพิษอื่นๆ อีก) ที่
ปล่อยออกมา จุดเด่นของกฎหมายนี้ก็คือ ไม่ได้เลือกเก็บ
ภาษีจากอุตสาหกรรมเท่านั้น แหล่งมลพิษนอกภาค
อุตสาหกรรมก็ต้องจ่ายด้วยรวมทั้งโรงบำบัดน้ำเสียของ
เทศบาล นอกจากนี้ยังมีวิธีการเก็บที่เข้าใจง่ายและเป็น
ระบบที่เลี้ยงตัวเองได้

อย่างไรก็ตาม การใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์ก็คงไม่
เพียงพอที่จะไปทำให้ประชาชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้นมาได้
หากแต่รัฐคงจะต้องใช้วิธีการต่างๆ ที่มีอยู่เดิมเข้ามาเป็นแรง
กระตุ้นอีกทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ
การบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วในเรื่องการกำกับและ
ควบคุม รวมทั้งจะต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายอื่นๆ เช่น
พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อมปี 35 ให้มีเขี้ยวเล็บมากกว่านี้

อาจารย์ดวงจันทร์ เจริญเมือง นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เพื่อนร่วมงานของดิฉันเคยพูดไว้ว่า คนไทยจะตายแบบกบ
ต้มสุก เพราะกบสามารถปรับตัวตามอุณหภูมิได้ เช่นเดียวกับ
คนไทยที่พยายามอดทนปรับตัวกับความเสื่อมโทรมทาง
สิ่งแวดล้อมไปเรื่อยๆ เปรียบดั่งกบที่ถูกต้มอยู่ในหม้อ เมื่อ
อุณหภูมิน้ำเริ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ก็ยังทำใจเย็นไม่กระโดด
ออกมา จนกระทั่งถึงจุดที่ทนไม่ได้จะกระโดดออกมา
กลายเป็นว่าสายเกินไป... กลายเป็นกบต้มสุกเพราะลุก
ไม่ทันไปแล้ว...

รีบทิ้งร่างกบกลับไปเป็นเจ้าชายเสียเถอะ!